

O występowaniu *Carex vulpinoidea* (Cyperaceae) w Polsce

W „Annalen des Naturhistorischen Museums in Wien” ukazał się artykuł Bruno WALLNÖFERA (2012) o występowaniu północnoamerykańskiej turzycy *Carex vulpinoidea* Michx. w Europie, a zwłaszcza w Austrii. Podaje on w nim także stanowisko z Polski za KÜKENTHALEM (1909), który widział okazy z Puszczy (Kniei) Bukowej koło Szczecina („Buchheide near Szczecin”) zebrane przez Winkelmanna w końcu lat 90. XIX w. Stanowisko to powtórzone zostało następnie przez HOLZFUSSA (1937) oraz w 2. i 3. wydaniu „Illustrierte Flora ...” HEGIEGO (1939, 1967–1968), lecz brak go w „Atlasie rozmieszczenia roślin naczyniowych w Polsce” (ZAJĄC & ZAJĄC 2001). Nie stwierdzono również nowych stanowisk w Polsce (URBISZ 2011; SZCZEPANIK-JANYSZEK & WOŹNICA 2001 – według informacji D. Chmury i W. Solarza – e-mail z kwietnia 2012). Autor nie uwzględnia wcześniejszych opracowań: ASCHERSONA i GRAEBNERA (1902), którzy również podają wspomniane stanowisko (Szczecin: Buchheide (Winkelmann) czy trwale?) i MÜLLERA (1904), który pisze, że *C. vulpinoidea* była znaleziona jeden raz w dwóch egzemplarzach w Puszczy Bukowej koło Szczecina („Buchheide bei Stettin”) i ponownie nie potwierdzona. Wspomina o tym również 1. wydanie flory HEGIEGO (1909) oraz autor flory Puszczy Bukowej – CELIŃSKI (1964) za HOLZFUSSEM (1937).

Inaczej powyższe stanowisko określane jest w pracach innych autorów polskich. ROSTAŃSKI i SOWA (1987) podają za HOLZFUSSEM (1937): „Szczecin, zebr[al] Winkelmann w końcu XIX w.” i, prawdopodobnie na tej podstawie, RUTKOWSKI (1998): „dawniej zawleczona w Szczecinie”. URBISZ (2011) powołując się również na HOLZFUSSA (1937), mimo że w piśmiennictwie przytacza także wcześniejsze prace MÜLLERA (1904) i CELIŃSKIEGO (1964), podaje jako stanowisko: „AC 16 Szczecin Zaborsko ...” przyjmując nazwę „Buchheide” jako polski odpowiednik osiedla w tym mieście (por. ROSPOND 1951); według BIAŁECKIEGO (2002) jest to nazwa błędna, nie używana. Jako „first record” w tym opracowaniu (s. 83) zamiast „(1937)” powinno być: „koniec XIX w., (1902)”. Wymienieni autorzy nie wzięli pod uwagę nie uwzględnienia tego stanowiska we florze synantropijnej Szczecina, mimo wykorzystania przez jej autora (ĆWIKLIŃSKI 1970) pracy HOLZFUSSA (1937); Puszcza Bukowa znajduje się już poza granicami miasta.

W świetle powyższych danych zdziwienie mogą budzić uwagi SZCZEPANIK-JANYSZEK i WOŹNICZY (2001) „o występującej rzekomo na obszarze Polski *Carex vulpinoidea*” (s. 175), w oparciu o pracę EGOROVEJ (1999), czy „gatunku występującego prawdopodobnie na terenie Polski (por. RUTKOWSKI 1998)” (s. 189), tym bardziej, że Autorki cytują w swojej pracy opracowania ASCHERSONA i GRAEBNERA (1904 [1902]), KÜKENTHALA (1909) i HEGIEGO (1909). Gatunek ten zamieszczony był również jako efemerofit w „krytycznej liście” roślin naczyniowych Polski (MIREK i in. 1995).

Summary. On occurrence of *Carex vulpinoidea* (Cyperaceae) in Poland. The only known location of *Carex vulpinoidea* Michx. in Poland was wrongly cited in Polish literature to date: Szczecin [town] (ROSTAŃSKI & SOWA 1987; RUTKOWSKI 1998) and Szczecin Zaborsko (URBISZ 2011) instead of: Puszcza Bukowa forest (orig. „Buchheide”) near Szczecin (ASCHERSON & GRAEBNER 1902; KÜKENTHAL 1909; MÜLLER 1904).

LITERATURA

- ASCHERSON P. & GRAEBNER P. 1904 [1902]. Synopsis der mitteleuropäischen Flora. **2.** s. iv + 530 + 65. W. Engelmann, Leipzig.
- BIAŁECKI T. (red.) 2002. Słownik współczesnych nazw geograficznych Pomorza Zachodniego z nazwami przejściowymi z lat 1945–1948. s. 414. Książnica Pomorska, Szczecin.
- CELIŃSKI F. 1964. Rośliny naczyniowe Puszczy Bukowej pod Szczecinem – Prace Komis. Biol. Pozn. Tow. Przyj. Nauk **29**(2): 1–190.
- ĆWIKLIŃSKI E. 1970. Flora synantropijna Szczecina. – Monogr. Bot. **33**: 1–102.
- EGOROVA T.V. 1999. Osoki (*Carex* L.) Rossii i sopredel'nyh gosudarstv. Sankt-Peterburgskaya gosudarstvennaya chimiko-farmaceutičeskaya akademija, Sankt-Petersburg.
- HOLZFUSS E. 1937. Beitrag zur Adventivflora von Pommern. – Dohrniana **16**: 94–130.
- KÜKENTHAL G. 1909. *Cyperaceae-Caricoideae*. W: A. Engler (Hrsg.), Das Pflanzenreich. **4**(20). s. 824. Verlag W. Engelmann, Leipzig.
- MIREK Z., PIĘKOŚ-MIRKOWA H., ZAJĄC A. & ZAJĄC M. 1995. Vascular plants of Poland a checklist. – Polish Bot. Stud. Guideb. Ser. **15**: 1–303.
- MÜLLER W. 1904. Flora von Pommern. 2. Aufl. s. iv + 367. J. Bumeister's Buchhandlung, Stettin.
- ROSPOND S. 1951. Słownik nazw geograficznych Polski Zachodniej i Północnej. Cz. 2. s. 419–794. Polskie Towarzystwo Geograficzne, Wrocław, Warszawa.

- ROSTAŃSKI K. & SOWA R. 1987. Alfabetyczny wykaz efemerofitów Polski. – Fragn. Florist. Geobot. **31–32**(1–2): 151–205.
- RUTKOWSKI L. 1998. Klucz do oznaczania roślin naczyniowych Polski niżowej. s. 812. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- SZCZEPANIK-JANYSZEK M. & WOŹNICA M. 2001. Taksonomia i rozmieszczenie gatunków z rodzaju *Carex* L. z sekcji *Vulpinae* (Carey) Christ. w województwie wielkopolskim. – Roczn. Akad. Roln. Poznań **334**, Bot. 4: 175–196.
- URBISZ A. 2011. Occurrence of temporarily-introduced alien plant species (ephemerophytes) in Poland – scale and assessment of the phenomenon. s. 198. Wyd. Uniwersytetu Śląskiego, Katowice. Prace Nauk. Uniw. Śl. 2897.
- WALLNÖFER B. 2012. On the spread of the North American *Carex vulpinoidea* Michx. (Cyperaceae) in Europe and particularly in Austria. – Ann. Naturhist. Mus. Wien, Ser. B, **114**: 43–58.

JANUSZ GUZIK, *Instytut Botaniki im. W. Szafera PAN, ul. Lubicz 46, 31-512 Kraków, Polska*

Przyjęto do druku: 05.04.2013 r.